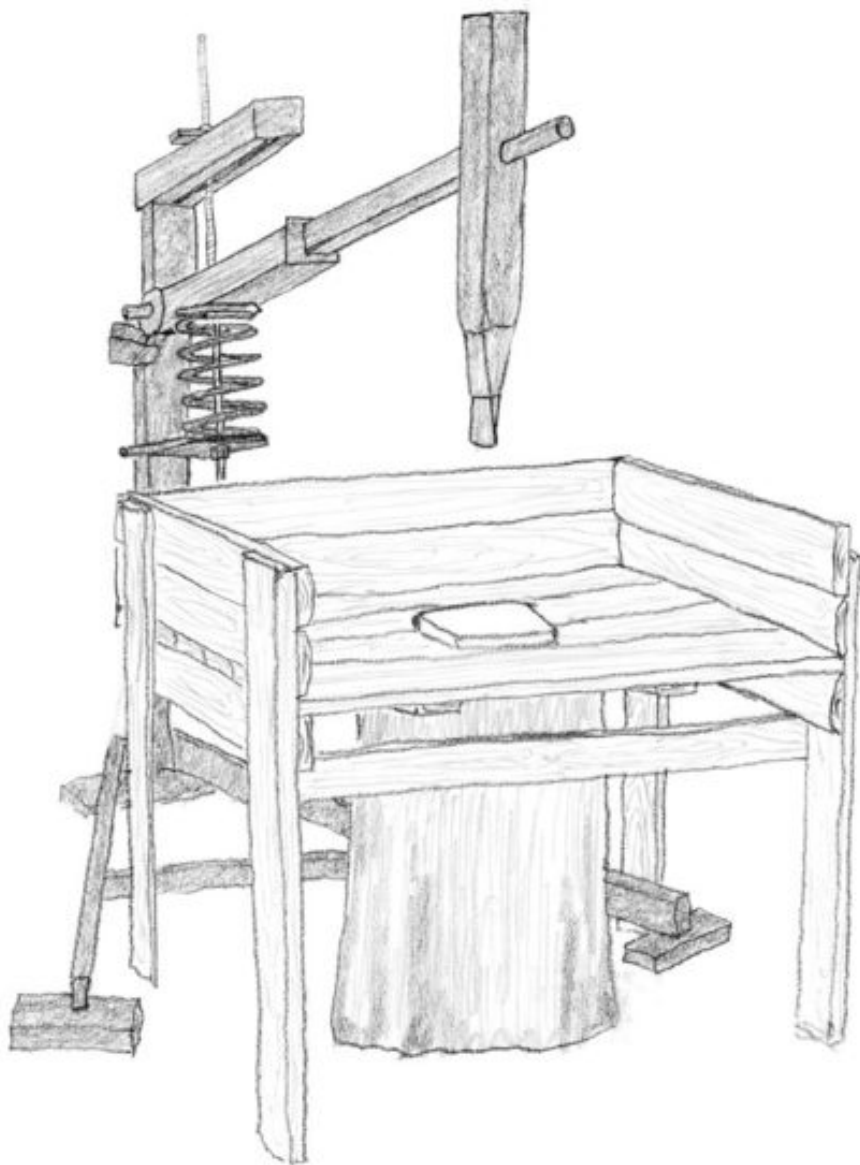
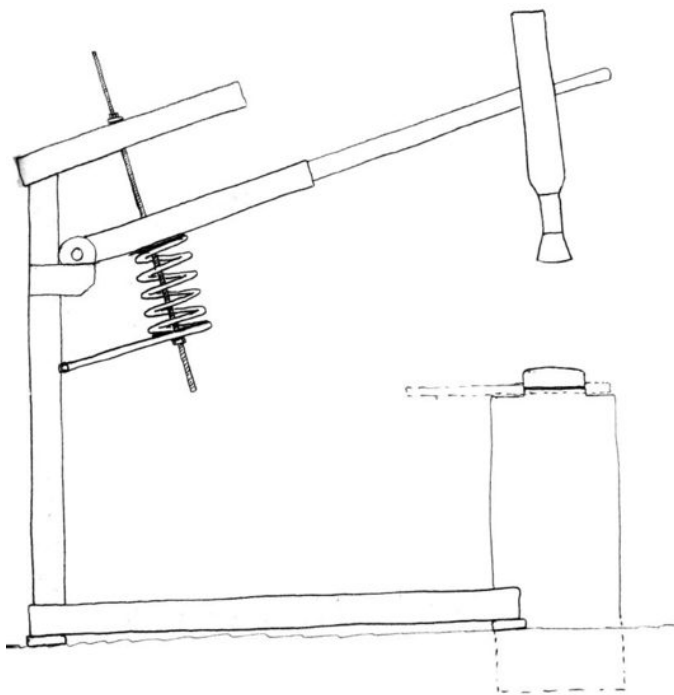

Ska man värma sig själv, huset och kanske mat och vatten med ved året runt vill man kanske inte göra allt för mycket arbete i onödan. Det finns många smarta lösningar som utvecklats i forna och moderna tider. Här är några.

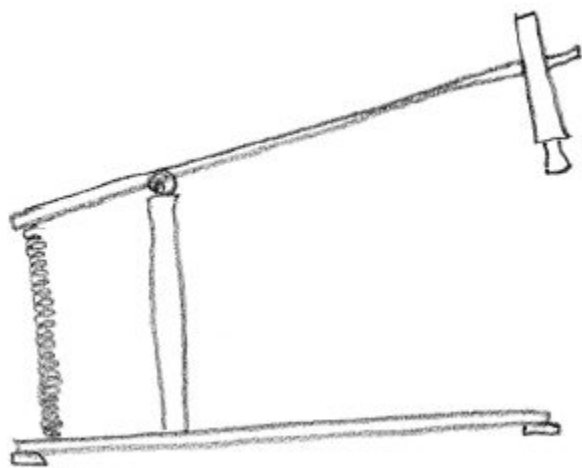
Ingmars vedklyv

Den här vedklyven drivs med handkraft och en begagnad bilfjäder. Det fantastiska är att man kan stå en hel dag och klyva utan att bli trött i armen. Principen är att kraften i den tunga yxan i rörelse är svår att stoppa hastigt. Om man har ett tillräckligt tungt och stumt underlag klyvs vedträet medan yxan bromsas.

Klyven är nästan helt byggd av skrot och är en experimentmodell med ställbar placering av fjädern för att få den på exakt rätt plats. Fjädern är troligtvis en framfjäder från en Volvo 240. Den har ganska idealiska egenskaper för klyven. Här sitter yxeggen 130 cm från leden och fjädern sitter 20 cm från leden. Detta ger en frekvens av ca två sekunder per slag, vilket är en lagom lugn takt....det är kraftbesparande att låta yxan bestämma takten. Om man väljer en hårdare fjäder bör den sitta närmare stativet för att få motsvarande svängningsfrekvens osv.

I vidstående skiss och även i Youtube-filmen sitter yxan i en olämplig vinkel mot "skaftet". Hela den långa yxan är av tjockt massivt järn för att väga ca 30 kg och idealt borde troligen järnet böjas så att varje del av yxan får samma avstånd till leden. Då utnyttjas hela rörelseenergin när yxan bromsas. Som det nu är får överdelen en rörelse med större radie än vad yxeggen får och rycker hela stativet utåt/uppåt när yxan bromsas hastigt. Nu är det arbetsamt att böja hela järnet men man kan börja med att låta yxan som helhet följa svängningsradien vilket den gör om man fäster det raka skaftet i yxans tyngdpunkt och dessutom i rätt vinkel. Ännu något bättre blir det troligen om man kapar av och vinklar yxan på mitten så att den mer exakt följer svängradien.

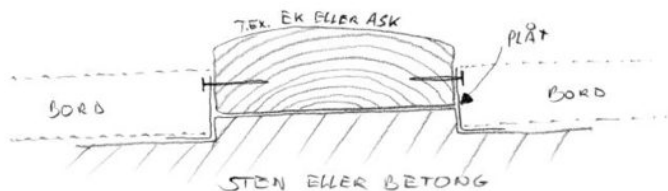

Om man har tillgång till dragfjädrar kan man använda en eller flera sådana enligt skissen och prova sig fram till den rätta placeringen.

Det är bra om yxan ställs in så att eggen i viloläget är en aning ovanför överändan av ett normalt vedträ. Höjdläget ställs in genom att höja eller sänka fjäderns fäste. Yxans takt ändras genom att flytta fjädern längre från gångjärnet (snabbare takt) eller närmare (långsammare takt). Ungefär två sekunder mellan slagen brukar de flesta tycka är lagom.

Stolpen i stativet bör vara kraftig, helst ett rör som t ex kan göras av två U-balkar som svetsas ihop till ett rör för att stolpen ska bli vridstyv.

När man vet var fjädern ska sitta kan man utesluta gängstången och ha fästet fast monterat. Yxan kan gärna slipas lite tunnare i yttersta eggen för att lättare tränga in just i inledningsskedet. Yxan väger ca 30 kg om man tar bort fjädern. Som en säkerhet kan man ha en länk genom fjädern ifall den skulle brista. Kanske borde ett skydd av plåt byggas runt hela fjädern mot flygande stålbitar vid ett fjäderbrott.

Huggkubben bör vara något välvd eller åsformad i samma riktning som yxeggen så underlättas klyvningen mycket. Den bör vara så tung och lång som möjligt. T ex kan en granitsten som tidigare varit en "stengardist", dvs hållare för vägräcke, tjäna

som huggkubbe. Den väger ca 200 kg och det är absolut inte för tungt. Den är ca 25 cm i fyrkant och så lång att den måste grävas ner en bra bit i jorden. Ett annat alternativ är att gjuta en huggkubbe i betong med ca 150 liters rymd. Betong väger ca 2 kg per liter. Med mycket sten i kan den väga mer. Har man en huggkubbe av sten måste man lägga en tråkloss överst eller ha en effektiv stopp så att inte yxeggen slår i stenen.

Som vid all klyvning gäller att yxeggen måste träffa vinkelrätt över årsringarna. Då kan nästan vilken kvistig kubbe som helst klyvas utan större ansträngning. Större vedkubbar fäster man först med ett lättare hugg och lyfter sedan yxan med kubben hängande och slår ner från högsta höjden med stor kraft mot huggkubben. Det är oftast lättast att klyva helt rätt virke vilket gäller all vedklyvning.

Ett bord runt huggkubben är bra även när man klyver med en vanlig yxa! Med en hög sarg runt tre sidor så att veden blir kvar på bordet och man slipper böja sig ner och plocka upp den kluvna veden..

[Get Adobe Flash player](#)

Tyvänn var klyven i stort behov av smörjning vid filmningen, därav gnisset. Det är annars ett rätt fridfullt arbete.

Kapställning

Kapställningar eller "vedvaggor" finns i många olika utförande, köpta eller hemgjorda. Det är framför allt vid kapning av tunnare dimensioner som de är till stor nytta. Röjer man mycket sly är en kapställning bästa sättet att göra det till ved.

Gör man kapställningen själv kan man anpassa bredden mellan spjalorna så man får lagom lång ved för sin eldstad. Man bör också tänka på att ställningens djup är anpassat till motorsågsvärdets längd.

Läs om Ingmars kapställning [här](#).

Vedhämtare

Som vedeldare bär man in otroliga mängder ved varje år. Enklare än att bära det i famnen kan vara att använda sig av något slags bärverktyg. Det finns många olika varianter: påsar, flätade korgar, bärrep mm

Läs om Ingmar Anderssons vedhämtare [här](#)

Vedtorn

blabla